

לקו"ש חלק ט"ז פ' תרומה שיחה ה

פיענוח מראי מקומות

פ' תרומה כה, לט: כבר זהב טהור יעשה אתה את כל-הכלים האלה. פרש"י ד"ה כבר זהב טהור: שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא כבר, לא פחות ולא יותר (מנחות פ"ח). והכבר של חל ששים מנה, ושל קדש היה כפול, ק"ך מנה, והמנה הוא ליטרא ששוקלין בה כסף למשקל קולוניא, והם מאה זהובים עשרים וחמשה סלעים והסלע ארבעה זהובים..

ומחתותיה ונרותיה באה מן הככר ואלא מה אני מקיים את כל הכלים האלה שהיו כלים של זהב זהב בהדיא כתיב בו (שמות כה, לז) ועשית את נרותיה שבעה והעלה את נרותיה והאיר אל עבר פניה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור לא נצרכא אלא לפי נרות סלקא דעתך אמינא הואיל ופי נרות אשחורי משחר התורה חסה על ממונן של ישראל".

ברייתא דמלאכת המשכן פ"ט "מנורה שעשה משה במדבר היתה באה משל זהב וטעונה מקשה וטעונה גביעים כפתורים ופרחים, שנאמר: ועשית מנורת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו (שמות כ"ה: ל"א). שומע אני יעשה אברים אברים וידביקם לה? ת"ל ממנה יהיו. מנין לרבות נרותיה? ת"ל תיעשה. יכול שאני מרבה גביעים כפתורים ופרחים? ת"ל אותה (שמות כ"ה: ל"ט). ומה ראית לרבות נרותיה ולהוציא גביעים כפתורים ופרחים? אחר שריבה הכתוב ומיעט, מרבה אני את נרותיה שנעשים עמה ומוציא אני גביעה כפתוריה ופרחיה שאין נעשים עמה. מנין לרבות מלקחיה ומחתותיה? ת"ל תיעשה (שמות כ"ה: ל"א). יכול שאני מרבה את הצבתים ואת המלקטאות? ת"ל אותה (שמות כ"ה: ל"ט). ומה ראית לרבות מלקחיה ומחתותיה ולהוציא את הצבתים

1) מנחות פח, ב "אמר רב הונא בריה דרב יהודה אמר רב ששת נר שבמקדש של פרקים הוה קסבר כי כתיב (שמות כה, לט) כבר ומקשה אמנורה ונרותיה כתיב כיון דמיבעיא הטבה אי לאו דפרקים הוי לא הוה מטיבא ליה, מיתבי כיצד עושה מסלקן ומניחן באוהל ומקנחן בספוג ונותן בהן שמן ומדליקן הוא דאמר כי האי תנא דתניא חכמים אומרים לא היו מזיזין אותה ממקומה מכלל דאיבעיא ליה לאו זוהי מצי מזיז לה אלא אימא לא היתה זזה ממקומה ומאן חכמים ר' אלעזר הוא דתניא רבי אלעזר ברבי צדוק אומר כמין טס של זהב היה לה על גבה כשהוא מטיבה דוחקו כלפי פיה כשהוא נותן בה שמן דוחקו כלפי ראשה ובפלוגתא דהני תנאי דתניא מנורה ונרותיה באות מן הככר ואין מלקחיה ומחתותיה מן הככר ר' נחמיה אומר מנורה היתה באה מן הככר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה באות מן הככר במאי קא מיפלגי בהאי קרא דתניא (שמות כה, לט) כבר זהב טהור יעשה אותה למדנו למנורה שבאה מן הככר מנין לרבות נרותיה תלמוד לומר (שמות כה, לט) את כל הכלים האלה יכול שאני מרבה אף מלקחיה ומחתותיה תלמוד לומר אותה דברי רבי נחמיה קשיא דרבי נחמיה אדרבי נחמיה תרי תנאי ואלבא דרבי נחמיה ר' יהושע בן קרחה אומר מנורה באה מן הככר ואין מלקחיה

ואת המלקטאות? אחר שריבה הכתוב ומיעט, מרבה אני מלקחיה ומחתותיה שמשמשין עמה ומוציא אני את הצבתים ואת המלקטאות שאינן משמשין עמה.

כשהיא באה של זהב טעונה מקשה, כשאינה באה של זהב אינה טעונה מקשה; כשהיא באה של זהב טעונה גביעים כפתורים ופרחים, כשאינה באה של זהב אינה טעונה גביעים כפתורים ופרחים; כשהיא באה של זהב היא טעונה ככר, כשאינה באה של זהב אינה טעונה ככר. ר' יהושע בן קרחה אומר: 'אותה' מככר ואין נרותיה ומלקחיה ומחתוחיח מככר, שנאמר: ככר זהב טהור יעשה אותה (שמות כ"ה: ל"ט). ומה אני מקיים את כל הכלים האלה (שמות כ"ה: ל"ט) שיהיו כליה זהב טהור. אבל חצוצרות שעשה משה במדבר לא היו באות אלא משל כסף, שנאמר: עשה לך שתי חצוצרות כסף (במדבר י"ב: ").

וראה רמב"ן פרשתנו כה, לט "ככר זהב טהור - שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא ככר, לא פחות ולא יותר. לשון רש"י. וכן הוא פשוטו של מקרא. אבל אם הדבר כן, תימה גדול, שלא יתן הכתוב משקל למנורה כמה יהיה בה מן הככר, ויוכל לתת חצי הככר או יותר במלקחים ובמחתות שהם כלים נפרדים ממנה, וימעט בה, או שיתן במנורה ככר פחות מנה ובכל הכלים האלה מנה. ועוד, מה טעם שתשקל המנורה עם כלים רבים נפרדים במשקל הככר, ולמה לא נתפרשו כמה יהיו המלקחים והמחתות שיעשו ממנו:

אבל אין דעת רבותינו כמו שאמר הרב, אלא כך שנו חכמים במנחות (פח ב) מנורה ונרותיה באה מככר ולא מלקחיה ומחתותיה, ומה אני מקיים את כל הכלים האלה, לרבות את הנרות. דברי רבי יהודה. רבי נחמיה אומר, מנורה באה מככר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה, ומה אני מקיים את כל הכלים האלה, שיהיו כלן של זהב. ושם אמרו לדברי ר' יהודה שהיו הנרות מקשה עמה, ואף על פי כן יקראם הכתוב הכלים האלה, מפני שהם כלים לקבול השמן, ויש להם שם בפני עצמן,

ובשאר המנורות נעשים נפרדין ממנה. ולדברי ר' נחמיה אמרו שם שאין הנרות עמה מקשה. והנה על דעת כולם לא יבא במשקל הככר אלא גוף המנורה במה שהוא עמה מקשה, לא כלים נפרדים ממנה כלל. ולדברי רבי נחמיה אמרו שם ומה אני מקיים את כל הכלים האלה שיהיו כלן של זהב, ולא נצרכא אלא לפי נרות:

ועל דרך הפשט יאמר ככר זהב טהור יעשה אותה, את כל הכלים האלה יעשה זהב טהור, כי לא פירש תחלה בנרות שיהיו זהב כלל, וכן במעשה אמר (להלן לז כג) ויעש את נרותיה שבעה ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור, ואין זהב טהור חוזר רק על המלקחים והמחתות, וחוזר ואמר (שם כד) ככר זהב טהור עשה אותה ואת כל כליה, שעשה כל כליה זהב טהור ולא מן הככר. ויכנס עוד בכלל כל כליה כלי השמן, שהרי עשה לה כלים רבים מלבד אלה הנזכרים, כמו שנאמר במסעות (במדבר ד ט) וכסו את מנורת המאור ואת נרותיה ואת מלקחיה ואת מחתותיה ואת כל כלי שמנה אשר ישרתו לה בהם. והכתוב שאמר (שם ח ד) עד ירכה עד פרחיה מקשה היא, כפי פשוטו כך נראה, שגופה מקשה ולא נרותיה. וכל זה לפי שטת הגמרא:

אבל בברייתא של מלאכת המשכן שנויה בענין אחר מנורה שעשה משה במדבר היתה באה של זהב, וטעונה מקשה, וטעונה גביעים כפתורים ופרחים, שנאמר (לעיל פסוק לא) ועשית מנורת זהב טהור, שומע אני יעשה אברים אברים וידביקם, ת"ל ממנה יהיו (פסוק לו). מנין לרבות את נרותיה שיהיו ממנה, ת"ל יעשה. יכול שאני מרבה גביעיה כפתוריה ופרחיה, ת"ל אותה. ומה ראית לרבות את נרותיה ולהוציא גביעיה כפתוריה ופרחיה, אחר שריבה הכתוב ומיעט, מרבה אני את נרותיה שהן נעשין עמה, ומוציא אני גביעיה כפתוריה ופרחיה שאין נעשין עמה. ומנין לרבות מלקחיה ומחתותיה, ת"ל יעשה. יכול שאני מרבה את הצבתים ואת המלקטאות, ת"ל אותה. ומה ראית לרבות מלקחיה ומחתותיה ולהוציא את הצבתים ואת המלקטאות, אחר שריבה הכתוב ומיעט,

(2 פרשתנו כה, לא "ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה ירכה וקנה גביעה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו".

לו "כפתריהם וקנתם ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור".

(3 ראה פרש"י ורש"י כת"י מנחות שם ד"ה של פרקים "של חליות לא שהיה יכול ליטלן אלא מן המנורה עצמה היו הנרות כדכתיב מקשה אלא היינו של פרקים שהיו קנים שבהם הנרות קבועים דקים הרבה והיה יכול לכופפן ולהטותן למטה בשעת הטבה ולהשליך הדשן חוץ ולזוקפה בשעת הדלקה. ע"א של פרקים שהנרות היו קבועות במנורה אבל היה כסוי שלהן כסוי מלמעלה כמין טס שהיה יכול ליטלו כל שעה שירצה והיינו של פרקים אמנורה ואנרות כתיב (שם) נרותיה קרי למקום הנחת השמן וזהו ודאי הוה מקשה וכיון דבעיא הטבה אי לא דהוי הכיסוי של פרקים שיכול לסלקו לא מתייטבנא והיינו חכמים וכדמתרץ לה לקמן וכן כולה. כ"ש".

פרש"י ד"ה מסלקן "הנרות בשעת הטבה מן המנורה ומניחן באהל אלמא דלא היתה מקשה אלא של פרקים ממש היתה".

(4 מנחות שם.

(5 פרשתנו שם, לט "ככר זהב טהור יעשה אתה את כלהכלים האלה" פרש"י ד"ה ככר זהב טהור: שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא ככר, לא פחות ולא יותר (מנחות פ"ח). והככר של חל ששים מנה, ושל קדש היה כפול, ק"ך מנה, והמנה הוא ליטרא ששוקלין בה כסף למשקל קולוניא, והם מאה זהובים עשרים וחמשה סלעים והסלע ארבעה זהובים.

(6 הל' ביהב"ח פ"ג ה"ד "במה דברים אמורים בשעשאוה זהב. אבל שאר מיני מתכות אין עושין בה גביעים כפתורים ופרחים. וכן מנורה הבאה זהב תהיה כלה ככר עם נרותיה ותהיה כלה מקשה מן העשותות. ושל שאר מיני מתכות אין

מרבה אני מלקחיה ומחתותיה שהן משתמשין עמה, ומוציא אני את הצבתים ואת המלקטאות שאין משתמשין עמה. רבי יהושע בן קרחה אומר, אותה מככר ואין כליה מככר, שנאמר ככר זהב טהור יעשה אותה. ומה אני מקיים ואת כל כליה (להלן לו כד), שיהיו זהב טהור. עד כאן הברייתא: ונראה ממנה שהיו הנרות והמלקחים והמחתות כלן עמה מקשה, ואין המלקחים צבתים, אבל עשה על פי הנרות טס של זהב פותח וסוגר ושוכב עליו שלא יפול בשמן דבר, כאשר עושים היום במנורות של מלכים, והוא מלשון ולשוני מודבק מלקוחי (תהלים כב טז), שיקרא מה שעל הלשון ומתחתיו "מלקוחים", שהם לוקחים הלשון באמצעם. והמחתות הם ספלים שתחת כל נר ונר לחתות ניצוצי אש שיפלו ממנה, והכל מקשה ובאין מן הככר. אבל הצבתים והמלקטים שאין תשמישן בעצמה, אבל הם כלים נפרדים ממנה ואינן חבור בה אין באין מן הככר כלל. וכן מיעטו בברייתא זו גביעה כפתוריה ופרחיה, שאם רצה שלא לעשותה עמה מקשה רשאי. ונתן הטעם, לפי שאין נעשין עמה, כלומר שאין מעכבין בה, שאם עשאה של שאר מיני מתכות אינה באה גביעים כפתורים ופרחים (מנחות כח א), אבל קנים מעכבין בה לעולם:

ולפי הברייתא הזו אמר הכתוב ואת כל כליה (להלן לו כד), לרבות שעשה לה כל הכלים הצריכין לשמושה, והראוין לה, זהב, והם הצבתים והמלקטאות שצריכין לכל המנורות בתשמישן. וכן לכל כלי המשכן וגוי' (להלן כז יט), כלים הצריכים למשכן, לא פירש אותם ולא הזכיר בהם רק שיהיו נחושת. אבל ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה, הם הנזכרים בה וכולם מקשה עמה. ויתכן שגם מה שאמר במעשה ואת כל כליה (שם) רמז לכלים האלה הנזכרים בה שהיו כלם עמה ככר זהב, כפשוטו של מקרא. אבל כלי שמנה לא הזכרו במעשה כאשר לא הזכרו בצוואה, וברצון עצמם עשו אותם, ואולי לא עשאו בצלאל, אבל יחידים עשו אותם ומסרום לצבור. ועל הכלל, גופה באה מככר, ואין דבר שחוץ לגופה בא מן הככר לדברי הכל". ועוד.

מקפידין על משקלה. ואם היתה חלולה כשרה".

שם ה"ו "המלקחים והמחתות וכלי השמן אינן מכלל הככר שהרי נאמר במנורה (שמות כה לא) (שמות לו יז) זהב טהור וחזר ואמר ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור. ולא נאמר נרותיה זהב טהור מפני שהנרות קבועין במנורה והם מכלל הככר".

(7) פרשתנו שם.

(8) נסמן לעיל הערה 1.

(9) שם, לח "ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור" ד"ה ומלקחיה: הם הצבתים העשויין לקח בהם הפתילה מתוך השמן, לישבן ולמשכן בפי הנרות, ועל שם שלוקחים בהם קרויים מלקחים; וצבתהא שתרגם אנקלוס לשון צבת, טנייל"ש בלעז. ד"ה ומחתתיה: הם כמין בזיכין קטנים שחותה בהן את האפר שבנר בבקר בבקר, כשהוא מיטיב את הנרות מאפר הפתילות שדלקו הלילה וכבו, ולשון מחתה פויישר"יא בלעז, כמו לחתות אש מיקוד (ישעיהו ל').

(10) ברא"ם "ככר זהב טהור שלא היא משקלה עם כל כליה אלא ככר לא פחות ולא יתר: הרמב"ן ז"ל טען על זה ואמר כן הוא פשוטו של מקרא אבל אין דעת רבותינו כן אלא כך שנו חכמים במנחות מנורה ונרותיה באה מככר ולא מלקחיה ומחתותיה ומה אני מקיום את כל הכלים האלה לרבות את הנרות דברי ר' יהודה ר' נחמיה אומר מנורה באה מככר ולא נרותיה ומלקחיה ומחתותיה ומאי אני מקיים את כל הכלים האלה שיהיו כלן של זהב ושם אמרו לדברי ר' יהודה שהיו הנרות מקשה עמה ואעפ"כ יקראם הכתוב הכלים האלה מפני שהם כלים לקבול השמן ויש להם שם בפני עצמן ובשאר המנורות נעשין נפרדי ולדברי רבי נחמיה אמרו שם שאין הנרות מקשה עמה והנה על דעת כלם לא יבאי במשקל הככר אלא גוף המנורה במה שהוא עמה מקשה לא כלים נפרדים ממנה כלל עכ"ל: ואני תמה מאד איך לא השגיח על

דברי הרב שכת' בראש הפרשה הזאת תעשה המנורה מאליה לפי שהיה משה מתקשה בה אמר לו הקב"ה השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה ובפי' בהעלותך ג"כ בפסוק וזה מעשה המנורה מקשה כתב עש תשל ככר זהב היתה ומקיש בקורנס וחותרך בכשיל לפשט איבריה כתקונן ולא נעשית אברים אברים ע"י חבר שאלה המאמרים מורים שהככר כלו נכנס במנורה עם כל המחוברים בה קניה גביעיה כפתוריה ופרחיה ואף נרותיה לדעי' האומר שהיו מחוברים בה אבל לא במלקחיה ובמחתותיה הנפרדים ממנה ואיך יסתור דבריו הוא בעצמו לומר שלא יהא משקלה עם כל כליה אלא ככר אם כיון במאמר עם כל כליה לכלול גם מלקחיה ומחתותיה הנפרדים ממנה ולכן על כרחנו ר' דברי הרב במאמרו זה שלא כיון במאמר עם כל כליה הכתוב פה לכלול רק את נרותיה כדברי ר' יהודה מפני שהם מחוברים בה לא את מלקחיה ומחתותיה הנפרדים ממנה ואין טענה בעבור שמאמר מה כל כלייה מורה שהוא כולל גם את מלקחיה ומחתותיה פי הטענה הזאת בעצמה תפול על הכתוב שאמר את כל הכלים האלה ועם כל זה פירוש אותו רבי יהודה על נרותיה לבד ולא על מלקחיה ומחתותיה ואין טענה בעבור שלא פי' מאמר את כל הכלים האלה מורה על הנרות לבדן כמו שפי' אותו רבי יהודה מפני שזה המאמר קשה קצת לפי דרכי הפשט ולכן אמר דבריו בסתם אף על פי שהם כדברי ר' יהודה",

גו"א "שלא יהיה משקלה עם כל כליה כו'. לא בא לומר שיהא כל הכלים אשר הם למנורה הכל ביחד ככר לבד, דזה אינו כלל, כדאיתא במנחות (פח ע"ב) דלא באו מלקחיה ומחתותיה מן הככר. אלא בא לפרש הכתוב שאמר "ככר זהב תעשה את המנורה ואת כל כליה", שפירוש הכתוב שיהיה המנורה ואת כל כליה מככר זהב, והוא דעת רבי יהודה, ולא כרבי נחמיה דמפרש "ככר זהב תעשה את המנורה", "ואת כל הכלים האלה" תעשה זהב, ולא קאי "את כל הכלים האלה" רק לענין הזהב בלבד. ולפיכך אמר (רש"י) דפירוש הכתוב "ככר זהב תעשה את המנורה ואת כל

(ישעיהו ל'), לשון שאיבת אש ממקומה, וכן היחתה איש אש בחיקו".

13) ומש"נ "את כל הכלים האלה" הוא כמו "ואת", וכמפורש בויקהל לו, כד "כבר זהב טהור עשה אתה ואת כלכליה".

14) ויל"ע בנוגע ל"כל כלי שמנה" (במדבר ד, ט "ולקחו בגד תכלת וכסו את־מנרת המאור ואת־נרתיה ואת־מלקחיה ואת־מחתתיה ואת כלכלי שמנה אשר ישרת־לה בהם").

15) וכן מוכח מזה שהציווי ד"ככר" נאמר רק בסוף הפרשה לאחרי הציווי על עשיית הכלים.

16) פרשתנו כה, לא "ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו" ד"ה מקשה תיעשה המנורה: שלא יעשנה חליות ולא יעשה קניה ונרותיה אברים אברים ואחר כך ידביקם, כדרך הצורפים שקורין שולד"יר בלעז, אלא כלה באה מחתיכה אחת, ומקיש בקרנס וחותך בכלי האמנות ומפריד הקנים אילך ואילך.

17) ראה ברייתא דמלאכת המשכן שם. ספרי בהעלותך ח, ד "מקשה – אין מקשה אלא מן קשה מעשה אומן מעשה קורנס. עד ירכה עד פרחא אין לי אלא ירכה ופרחה, גביעיה כפתוריה ופרחיה מנין? תלמוד לומר: ועשית מנורת [וכו']. או יעשה אברים אברים? תלמוד לומר: ממנה יהיו. מקשה היא עוד למה נאמר והלא כבר נאמר מקשה זהב. ומה תלמוד לומר: מקשה היא, לפי שמצינו (בכלי בית עולמים) [בחצוצרות] שאם אין להם מן קשה עושה מן גרוטי. שומע אני אף במנורה כן? תלמוד לומר: מקשה היא שנה עליו הכתוב לפסול. מכאן אמרו אין של זהב עושין של כסף ושל ברזל ושל עופרת דברי רבי, רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף של עץ (ושל חרס). אבל אין להם מן קשה אל יעשו מן גרוטי. מה שאין כן בחצוצרות אין של כסף לא יעשו של זהב, אבל אין להם מן קשה עושה מן גרוטי. נמצא כשר במנורה פסול בחצוצרות כשר

כליה" ביחד ככר זהב, ולא יותר, שזהו משמעות הכתוב, דלענין עשייתה של זהב כבר כתב (פסוק לח) "ומלקחיה ומחתותיה זהב טהור". ושם (מנחות פח ע"ב) מוקי ליה לרבי נחמיה דאתא לרבות פי נרות שיהיו של זהב. ואין זה משמעות הכתוב, לפיכך מפרש (רש"י) אליבא דרבי יהודה, דפירוש הכתוב "ככר זהב תעשה המנורה עם כל הכלים", ולא בא לאשמועין מה הם הכלים האלה כלל, שאף על גב שכתב 'שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא ככר זהב', לא היה דעתו על כל הכלים המשמשים אל המנורה, רק על הכלים הכתובים בקרא, ואליבא דרבי יהודה אין הכלים שבכאן רק נרות שבאו מן הככר, ולא בא לפרש משמעות הכתוב "את כל הכלים האלה" על מה הוא קאי, ומהשתא יתורץ קושיות הרמב"ן "ועוד - שכוונת רש"י ב"כל כלים" היא רק ל"נרותי", עיי"ש.

אבל כמדובר כמה פעמים, רש"י כתב פירושו בסגנון ברור גם לבן חמש למקרא, מבלי ליתן מקום לטעות מהי כוונתו. ומכיון שכתב "עם כל כלים", הרי פשוטו, כולל הכל - גם מלקחי ומחתותי. וכפי הרמב"ן בכוונת רש"י [ושם, דמ"ש רש"י "כן הוא פשוטו של מקרא". וראה גם ראב"ע לקמן פסוק מ']. וראה נימוקי שמואל לרמב"ן שם.

11) משא"כ בלימוד ע"ד הדרש וההלכה י"ל שרק הפרט ד"זהב טהור" קאי על "את כל הכלים האלה" - ראה מנחות וברייתא דמלאכת המשכן שם. רמב"ן שם.

12) ישע"ו ו, ו "ויעף אלי אחד מן־השרפים ובידו רצפה במלקחים לקח מעל המזבח".

פרשתנו כז, ג "ועשית סירתיו לדשנו ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו ומחתתיו לכלכליו תעשה נחשת"

ובפרש"י ד"ה ומחתתיו: "בית קבול יש להם לטל בהן גחלים מן המזבח, לשאתם על מזבח הפנימי לקטרת, ועל שם חתיתן קרויים מחתות, כמו לחתות אש מיקוד

22) לז, יז ואילך "ויעש אתהמנרה זהב טהור מקשה עשה אתהמנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה היו: וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלושה קני מנרה מצדה השני: שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלושה גבעים משקדים בקנה אחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היצאים מן המנרה: ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים לששת הקנים היצאים ממנה: כפתריהם וקנתם ממנה היו כלה מקשה אחת זהב טהור: ויעש את נרתיה שבעה ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור: ככר זהב טהור עשה אתה ואת כל כליה".

23) כ"כ גם באוה"ח לעיל פסוק לו [ושם: דלכו"ע (במנחות שם) אין הנרות מקשה, עיי"ש וז"ל שם: "כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו. בהקומץ רבה (שם) תנן שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה שבעה נרותיה מעכבין זה את זה מאי טעמא הויה כתיב בהו עד כאן. וקשה והלא לא נאמר הויה אלא בקנים ולא בנרות כי ב' הויות נאמרו במנורה אחת בפסוק זה ואחת בפסוק ראשון ועשית מנורת וגוי ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו משמע שאינו מעכב אלא ז' קנים וגביעיה כפתוריה ופרחיה, והגם שבמשנה לא הזכיר אלא הקנים והנרות כתבו התוספת שהוא הדין ולא הזכירם התנא לצד שאינם במנורות של מתכות, וכן כתב רמב"ם פ"ג מהלכות בית הבחירה יעויין שם. אבל הנרות לא הזכיר בהם ההויה, והנה יש מחלוקת בין רבותינו ז"ל (מנחות פ"ח:): אם הנרות קבועים או לא, ולא מבעיא להאומר שלא היו קבועים שהם כלים בפני עצמן ולא מצינו בהם הויה, אלא אפילו למאן דאמר קבועים הרי מודה הוא שאינם מקשה עמה שלא נחלקו רבותינו ז"ל בפרק ב' מדות (מנחות פ"ח:): אלא אם היתה מהככר או לבד מהככר אבל שאינם מקשה ממנה אליבא דכולי עלמא לא, וכן דקדק הכתוב באומר מקשה ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ואילו נרותיה לא אמר, ואחר שאמר משפטי פרטי

בחצוצרות פסול במנורה. אין לי אלא מנורה (נרות) גביעיה כפתוריה ופרחיה מנין [תלמוד לומר: כולה מקשה אחת וגוי יכול אף נרותיה מלקחיה ומחתותיה? תלמוד לומר: ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה] (אלא בזמן שהיא) מן הככר ומן הזהב [הם באים ואינם באים] מן קשה".

18) "וכולה באה מחתיכה אחת" - היינו המנורה עם קני'.

19) דוחק גדול לומר שסומך שיבינו זה מהשמטתו "נרות" בסיום הד"ה.

20) תולדות כח, ה עה"פ "וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו" פרש"י ד"ה אם יעקב ועשו: איני יודע מה מלמדנו. ועוד

(נסמנו בלקו"ש ח"ה ע' 1 שוה"ג הא' להערה 2 "רושמי רשימות מציינים לפרש"י (עה"ת): בראשית לה, יג. שמות כה, כט. כו, כד. כז, י. ויקרא ח, יא. י, טו. יג, ד. במדבר כא, יא. כו, יג. כו, טז. דברים לג, כד. ועוד סוג מיוחד שרש"י כותב "לא ידעתי כו' ד"א כו"י ומפרש - או כו"ב. והם: בראשית ל, יא. לב, טו. מג, יא. שמות כד, יג. כה, כא. כז, יט. כח, ד. ויקרא יד. יד. דברים יח, ב"ב).

21) פרשתנו שם, לא ואילך "ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו: וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלושה קני מנרה מצדה השני: שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלושה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היצאים מן המנרה: ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים לששת הקנים היצאים מן המנרה: כפתריהם וקנתם ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור".

הוא מחנך בכל יום, וייתיישב ערך הכתוב עצמו כמו שכתבתי",

ובחזקוני פסוק לז: כתב עשית לנרות ללמדך שהם היו כלים לבדם ונעים ונדים היו מן הקנים וז"ל שם: "ועשית את נרתיה כתב עשיה לנרות ללמדך שהם היו כלים לבדם ונעים ונדים היו מן הקנים וראיה לדבר כפתוריהם וקנותם ממנה היו, וכתוב ויעש את נרתיה שבעה".

ולהעיר: כמבואר בפנים [דלפרש"י הנרות לא היו מגופה של מנורה] מפורש הוא בפרש"י דה"ב (ד, כ "ואתהמנרות ונרתיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור" ד"ה ואת המנרות ונרותיהם: להוציא מלבן של מפרשין נרות היו עושין מגופה של מנורה ואדוקין בה שהרי כתיב ואת המנורה ונרותיהם מה שהזכיר את הנרות בפני עצמן ולא שאר מעשה המנורה בפני עצמן גביעים כפתורי ופרחים מכלל שלא היו הנרות אדוקין והואיל ואין אדוקין בה נראה כמעשה אחר וצריך להזכיר נרותיהם אבל שאר מלאכות שהיו אדוקין בה אינו מזכירם שנקראים על שם המנורה ומה שעשה עשר מנורות ועשר שלחנות ועשר כיורים והכרובים וכל אשר עשה מפורש בברייתא דר' פנחס בן יאיר. הובא באוה"ח בהעלותך שם)

- אבל י"א (שם הגדולים להחיד"א ע' רש"י "רש"י פירוש תנ"ך אך פירוש דברי הימים אינו מרש"י כדכתיבנא בעניותין בספרי הקטן שער יוסף דף ק"ד. ודלא כקורא הדורות דף ח' ודף ט' . . . וכן הוא בפ"י ד"ה א' סימן ה' שבידינו. ובסדר הדורות ריש דף קע"ז כתב דבפירוש איוב שבידינו מזכיר לרש"י. וא"כ גם פ"י איוב אינו מרש"י. אך כעת לא מצאתי זה. וכן מטבע הלשון של פ"י איוב נראה שאינו מרש"י. וכבר קדם לנו שפ"י ד"ה אינו מרש"י וכן רמז הרב סדר הדורות"י שפירוש דה"י אינו מרש"י.

24) לט, לג ואילך "ויביאו אתהמשכן אל משה אתהאהל ואתכלכליו קרסיו קרשיו בריחו ועמדיו ואדניו: ואתמכסה עורת

המנורה באורך אמר שיעשו את נרותיה הרי זה מראה באצבע שחלוקים הם מהמנורה, ועוד דקדק הכתוב לומר ממנה יהיו לומר אותם שהם ממנה עליהם אני מתנה הויה".
ואכ"מ]

ור"פ בהעלותך "ויתיישב הענין בתת לב למה שאמרו במנחות בפרק ב' מדות (מנחות דף פ"ח) וזה לשונם כיצד עושה מסלקן ומניחן באוהל ומקנחן בספוג ונותן בהם שמן וכו' עד כאן. ולסברת החולק על סברא זו וסובר דקביעי נרות סובר גם כן שהיו קנים שבהם נרות קבועים דקים והיה כופפם למטה עד שהיה מטיבם ומקנחם וחוזר וזוקפם כבראשונה כדמוכח שם מדברי רש"י ד"ה של פרקים וכו':

ואני אומר אילו הייתי שם הייתי מוכיח ודן לפניכם מהכתובים דלא קביעי נרות, הראשון ממה שמצינו כשהזכיר כל פרטי מעשה המנורה לא הזכיר פרט זה שעשה למול פני המנורה יאירו, שאם הנרות קבועים כשהזכיר המעשה חל זכרון הדבר, ועוד ראיה אחרת ממה שאמר הכתוב בפרשת במדבר (ד' ט') ולקחו בגד תכלת וכיסו את מנורת המאור ואת נרותיה ואת מלקחיה ואת מחתותיה ואת כל כלי שמנה, הרי זה מראה באצבע שאין הנרות קבועים, שאם לא כן הרי הנרות בכלל המנורה הם ולא היה צריך לפרטם, אלא ודאי שאינם קבועים ולזה הוצרך לפרטם כמלקחיה וכמחתותיה שהם בפני עצמם:

שוב ראיתי כזה בדברי הימים (ב' ד') ואת המנורות ונרותיהם, הרי זה מגיד כי בזכרון מנורות לא יכללו נרותיהם, וגם ראיתי לרש"י ז"ל שם שכתב וזה לשונו להוציא מלב המפרשים נרות היו עשויים מגופה של מנורה ואדוקים בה שהרי כתיב מנורות ונרותיהם וכו' עד כאן יעוין שם דבריו באורך, הא למדת שפשטיות הכתובים יגידו כי לא קביעי נרות . . . וגם לסברת האומר קביעי נרות הנה הוא אומר שהיו הקנים שבו הנרות דקים שהיה יכול לכפוף ולהוריד הנרות למטה עד שיקנחם ולחזור להעלותם ובאמצעות הקינוח וכו' יחשב כמחדש והרי

30) כה, לו. וראה פרש"י לעיל פסוק לא (וצ"ע למה כופל רש"י כאן הפירוש דנרותי'. וכן - טעם השינויים. ואכ"מ).

31) ומה שבפ' תצוה (שם) מפרש רש"י "הנרות, לוצי"ש בלעז כו" - י"ל שאין כוונת רש"י לפרש תיבת "הנרות", כ"א לתרץ: מזה שנאמר שם "בהטיבו את הנרות" ותיכף בפסוק שלאח"ז "ובהעלות אהרן את הנרות", משמע, שקאי על אותם הנרות,

וקשה: "בהטיבו את הנרות" קאי על הכלי ו"ובהעלות אהרן את הנרות" קאי על האור - ע"ד (בהעלותך ח, ב "דבר אל-אהרן ואמרת אליו בהעלתך את-הנרת אל-מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" ובפרש"י ד"ה בהעלתך: על שם שהלהב עולה, כתוב בהדלקתן לשון עליה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה (שבת כ"א), ועוד דרשו רבותינו מכאן שמעלה היתה לפני המנורה, שעליה הכהן עומד ומטיב) בהעלותך את הנרות "ע"ש שהלהב עולה" - (הפתילות) כו' * ?

ומבאר רש"י, דזה שהכלי נק' נרות הוא כמו "לוצי"ש בלעז" שתובה זו פירושה (ושרשה) ענין האור - והיינו שהכלי נק' ע"ש האור (השמן והפתילות) שבה, כדלקמן בפנים ס"ט.

וראה ד"ה ת"ר נ"ח תרמ"ג פ"א: ושניהם הם כוונה אחת לענין זה שעיקר קיים האור הוא ע"י הנר כו', עיי"ש וז"ל שם: "וביאור הענין דהנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר (משלי ד' כ"ב) המשיל המצות לנר ותורה לאור שמאיר, ונר יש בו ב' פירושים הא' שהוא הכלי שמחזיק את השמן והפתילה וכן פירש רש"י ז"ל (שם ע"ב בד"ה נרות) לנצ"ש של זהב שנותנים לתוכה שמן ופתילה, והב' שהוא השמן והפתילה המחזיק את האור ושניהם הם כוונה אחת לענין זה שעיקר קיום האור הוא ע"י הנר דבלא השמן לא הי' האור מאיר זמן רב כ"א זמן מועט וגם לא הי' האור זך וע"י השמן האור זך ונקי ודולק זמן רב, והנה גם לפי הא' שהוא

האילם המאדמים ואת-מכסה ערת התחשים ואת פרכת המסך: את-ארון העדת ואת-בדיו ואת הכפרת: את-השלחן את-כל כליו ואת לחם הפנים".

25) שם, לו "את-המנרה הטהרה את-נרתיה נרת המערכה ואת-כלכליה ואת שמן המאור".

26) והטעם למה מפרט "נרותי" - מובן מהמבואר לקמן בפנים - בסופו.

27) מה שנפרטו בפ"ע בויקהל (לה, יד "ואת-מנרת המאור ואת-כלכליה ואת-נרתיה ואת שמן המאור") בנוגע לעשייתם - י"ל שהוא מפני חשיבותם כדלקמן בפנים שם.

ועד"ז יש לדחוק בנוגע ל"וכסו" (במדבר ד, ט "ולקחו בגד תכלת וכסו את-מנרת המאור ואת-נרתיה ואת-מלקחיה ואת-מחתתיה ואת כלכלי שמנה אשר ישרת-ולה בהם").

28) שם ד"ה נרתיה: לוצי"ש בלעז, בזיכים שהשמן והפתילות נתונין בהן.

29) כ"ה בדפוס רש"י לפנינו. ובדפוסים הראשונים וכת"י רש"י - בכמה שינויים. ובכמה מהם - "לוצי"ש", כבפרש"י תצוה (ל, ז "והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את-הנרת יקטירנה" ד"ה הנרת: לוי"ש בלעז, וכן כל נרות האמורות במנורה, חוץ ממקום שנאמר שם העלאה שהוא לשון הדלקה), במדבר (שם).

ועד"ז הוא בפרש"י שבת כב, ב ד"ה נר "נרות צוצ"ש של זהב שנותנין לתוכן שמן ופתילה".

ובפרש"י ביצה (כב, א ד"ה שרגא): נר של חרס קרויזי"ל בלעז.

וראה פרש"י מנחות שם ד"ה נר של מקדש "נרות הקבועים במנורה שמדליק בהן שקורין קרושוליי"ש". ואכ"מ.

הכלי הוא מחזיק את השמן נמצא הנר ע"י הוא האור ובלעדו לא יאיר כלל וכמו"כ צ"ל כאן שכדי שיהי ותורה אור הוא דוקא ע"י הנר מצוה ובלא נר מצוה א"א להיות ותורה אור" עיי"ש בארוכה.

בפ' במדבר שם מפרש רש"י עוה"פ "נרותי", לוצי"ש בלע"ז שנותנין בהן השמן והפתילות". ומפרש שם ג"כ עוה"פ "מלקחיי" ו"מחתותיי" - ובאופן אחר מפירושו בפרשתנו (כה, לח). ואכ"מ.

(* מש"נ בפרשתנו (כה, לז) "ועשית אח נרותי גו' (ותיכף לאח"ז) והעלה את נרותי" - אינה קושיא כ"כ, כי אפשר לפרש (בדוחק עכ"פ) "והעלה את נרותי" (לא - הדלקת הנרות, כ"א) - שימת הנרות על ראשי הקנים שיהי "והאיר על עבר פני", כפי הרשב"ם "את נרותיה: שבעה על שבעה הקנים. והאיר על עבר פניה: ידליק הפתילות אל עבר מול המנורה שזהו לצד השלחן שכנגדו, כדכתיב: ואת המנורה נוכח השלחן. וכן כתב: אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות - שכל שבעתן מאירין לצד השלחן שכנגדו לפניה"

וחזקוני שם "והעלה הכהן את נרתיה ז' על שבעה הקנים, והאיר הנרות על עבר פניה ידליק הנרות מאותו צד שכל הקנים נראין היינו על עבר פני המנורה".

ועיין פרש"י ד"ה והאיר על עבר פניה: עשה פי ששת הנרות שבראשי הקנים היוצאים מצדיה מסבים כלפי האמצעי, כדי שיהיו הנרות כשתדליקם מאירים אל עבר פניה - מסב אורם אל צד פני הקנה האמצעי, שהוא גוף המנורה

(ורא"ם "והאיר אל עבר פניה עשה פי ששת הנרו' שבראשי הקנים היוצאים מצדיה מסובין כלפי האמצעי. פירש אין מלת והאיר אל עבר פניה ולא מלת והעלה את נרותיה מורה על ההדלקה מפני שאי הפרשי הזאת מדברת בהדלקתה אלא בעשייתה ולכך יחויב שיהיה פירו' והעלה גם והאיר אזהר' על האומן שיעשי את נרותי באופן שכשידליק המדליק את

נרותיה יאירו אל עבר פניה ואיך יהיה זה בשיעשה פיות ששת הנרות שבראשי הקנים היוצאים מצדיה מסובין כלפי האמצעי ולא כלפי עצמן דהיינו כלפי צפון או כלפי דרום למ"ד במנחות מזרח ומערב היו מונחין אלא שיהיו פיות ו' נרותיה פונין כלפי הנר האמצעי דהיינו הג' מזרחיים כלפי מערב והג' מערביים כלפי מזרח שלא כמנהג המנורות הדולקות לפני השרים אבל פה הנר האמצעי יהיה כמנהג המנורות ובזה היו כל ז' הנרות מאירין אל עבר פניה מאחר שהששה נרות שבראשי הקנים היוצאים מצדי המנורה פונין כלפי האמצעי והנר האמצעי עצמו פונה כלפי עצמו והוצרכתי להאריך בזה מפני שראיתי שכלם נבוכים על פירוש רש"י שהיה לו לכתוב אל מול פני המנורה יאירו ששת הנרות עד שקצת' הוכרחו לתרץ שהששה נרות שעל ששת הקנים לא היו פונים כלפי האמצעי אלא כלפי מול האמצעו שהאמצעי בעצמו פונה למולו ונמצא שכלם יתד הם פונים אל מול האמצעי ולשון רש"י כאן ובגמ' הוא כלפי האמצעי לא כלפי מולו ועוד אם היו פונים כלם יחד כלפי מולו כפי דעת אלה המפרשים שוב לא יפול עליו לומר ולמה כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך כמו שכתב רש"י בפרשת בהעלותך מאחר שכלם מאורים למול האמצעי שהוא הפרכת לדעת האומרים קני המנורה צפון ודרום היו מונחים או השלחן לדעת האומרים קני המנורה מזרח ומערב היו מונחים וקצתם הוכרחו לתרץ שמאמר אל מול פני המנורה אינו דבק עם מאמר יאירו שבעת הנרות הבא אחריו עד שיקשה על זה יאירו ששת הנרות מיבעי ליה רק הוא דבק עם מאמר בהעלותך את הנרות הקודם לו ופירושו כשתדליק הנרות תדליקם אל מול פני המנורה והנרות האלו הן הששה שעל ששת הקנים ופי' יאירו שבעת הנרות הוא שבזה הסדר יאירו שבעת הנרות לא אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות וראיתם על זה הפי' מויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה אבל מדברי רש"י שכת' על מאמר יאירו שבעת הנרות שעל ששת הקנים ג' מזרחיים פונים למול האמצעי ראשי הפתילות שבהן וכן ג' המערביים ראשי הפתילות שבהן למול האמצעי נראה

שאל מול פני המנורה דבק עם יאירו שבעת הנרות לא עם בהעלותך את הנרות ועוד אפילו את"ל שהוא דבק עם בהעלותך את הנרות לא הרויחו כלום כי סתם את הנרות הן כל השבעה לא הששה מהן" שם.

32) לה, ה "קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' זהב וכסף ונחשת" ד"ה נדיב לבו: על שם שלבו נודבו, קרוי נדיב לב. כבר פרשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צואתן.

33) או לתרץ הפסוק, וכמו בפרש"י לה, יד "ואת־מנרת המאור ואת־כליה ואת־נרתיה ואת שמן המאור": ואת שמן המאור, אף הוא צריך חכמי לב כו' וז"ל שם ד"ה ואת שמן המאור: אף הוא צריך חכמי לב, שהוא משנה משאר שמנים, כמו שמפרש במנחות (דף פ"ו), מגררו בראש הזית, והוא כתית וזך.

ומה שמפרש רש"י (שם, יג "את־השלחן ואת־בדיו ואת־כלכליו ואת לחם הפנים") "לחם הפנים, כבר פרשתי ע"ש שהיו לו פנים לכאן ולכאן כו' [שהוא עשוי כמין תבה פרוצה]" - דלכאורה: א) הפירוש מיותר*. ב) ובפרט שרש"י עצמו מתחיל ומדגיש "כבר פרשתי" -

י"ל שכוונת רש"י לשלול הטעות דמש"נ "לחם הפנים" (בתוספת ה"א**) - דלא כמש"נ "במקום צוואתם" (פרשתנו כה, ל ונתת עליהשלחן לחם פנים לפני תמיד") "לחם פנים" (בלי ה"א) - פירושו לחם שמניחים "לפני" ("בפנים"), ע"ד פי' תיב"ע, ראב"ע וחוקוני תרומה שם.

ולכן מפרש רש"י ד"הפנים" פירושו "ע"ש שהיו לו פנים כו'", ומ"ש "הפנים" הוא כי "כבר פרשתי כו'" (היינו שכבר מפורש לעיל - ובמילא ידוע ע"ד זה), ולכן נאמר "הפנים" בה"א הידיעה.

(* במשכיל לדוד (ועד"ז בשפ"ח ע"ש שהיה לו פנים כו'. דק"ל והא כל אשה יכולה לאפות לחם ועל זה פירש כבר פירשתי וכו' ולכן צריך חכם לבי"), דקשה

לרש"י למה צריך ע" חכמי לב וז"ל שם: "לחם הפנים כבר וכו' דק"ל דלמה צריך חכמי לב לעשיית הלחם ומשני דא"הנ דצריך טובא וכדחזיא נמי במקדש גבי בית גרמו שלא היו נמצאים אומנים כמותם"

- אבל מזה שרק על הפסוק שלאח"ז כתב רש"י "ואת שמן המאור) אף הוא צריך חכמי לב כו'" משמע, דבהכתובים עד שם לא זו היא קושיית רש"י.

(** להעיר מפרש"י ויצא לא, יג "אנכי האל בית־אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן־הארץ הזאת ושוב אל־ארץ מולדתך" ד"ה האל בית אל: כמו אל בית אל, הה"א יתרה, ודרך מקראות לדבר כן, כמו כי אתם באים אל הארץ כנען.

34) וכרשב"ם פרשתנו כאן.

35) ועד"ז בפ' תשא ל, כז "ואת־השלחן ואת־כלכליו ואת־המנרה ואת־כליה ואת מזבח הקטרת".

לא, ח "ואת־השלחן ואת־כליו ואת־המנרה הטהרה ואת־כלכליה ואת מזבח הקטרת".

ויקהל לו, כד "ככר זהב טהור עשה אתה ואת כלכליה".

36) משא"כ "שמן המאור". שלכן מעתיק רש"י תיבת "ואת" בד"ה שלאח"ז - "ואת שמן המאור" - אף שלגוף פירושו שם אין נוגע תיבת "ואת".

37) ואף שאין צריך לאורה (פרש"י בהעלותך ח, ב ד"ה יאירו שבעת הנרות: ששה שעל ששת הקנים, שלשה המזרחיים פונים למול האמצעי - הפתילות שבהן - וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי, ולמה? כדי שלא יאמרו, לאורה הוא צריך)

- מ"מ מובן, שענינה של המנורה הוא אור וכמש"נ שמן למאור, ושמה מוכיח: מנורת המאור.

39) ועפ"ז מובן מה שדוקא בפ' ויקהל מוסיף רש"י "בזיכים כו" ואלא בפ' תצוה שרק מביא ה"לעז" (כנ"ל הערה 31): בפ' תצוה מבאר פירוש התיבה, ולזה די הפירוש דה"לעז" של נרות שהוא ע"ש האור; משא"כ בפ' ויקהל שכוונת רש"י לבאר שהנרות הם עיקר המנורה (שלכן נפרטו בפ"ע), ולכן מסביר איר שהנרות הם ענין האור ("שהשמן והפתילות נתונין בהן").

38) ובזה מתורץ ג"כ שינוי לשון רש"י בפרשתנו לגבי פ' ויקהל: בפרשתנו - "כמין בזיכין שנותנין בתוכן השמן והפתילות" (שמדבר ע"ד פעולת האדם - "שנותנין כו"), ובפ' ויקהל - "בזיכים שהשמן והפתילות נתונין בהן" (מדבר ע"ד "השמן והפתילות (שהם) נתונין בהן"),

כי בפרשתנו מבאר צורת הנרות ותפקידם ("כמין בזיכין כו"), ובפ' ויקהל - שהנרות הם מקור ומקום האור (מפני "שהשמן והפתילות נתונין בהן").

נא לשלוח הערות או תיקונים ל: rabbimbrowd@gmail.com